

**PROTOCOL PER A LA
PREVENCIÓ,
DETECCIÓ I ACTUACIÓ
DE L'ASSETJAMENT
PER RAÓ DE SEXE,
ORIENTACIÓ SEXUAL I
IDENTITAT O
EXPRESSIÓ DE
GÈNERE.**

**EN L'ÀMBIT DEL FÒRUM DE SÍNDICS,
SÍNDIQUES, DEFENSORS I DEFENSORES
LOCALS DE CATALUNYA
I DE LES SINDICATURES ASSOCIADES I
PERSONES AMB UNA RELACIÓ LABORAL**

**FÒRUM DE
SÍNDICS I SÍNDIQUES
DEFENSORS I DEFENSORES
LOCALS DE CATALUNYA**

INDEX

1. DECLARACIÓ INSTITUCIONAL
2. OBJECTE
3. ÀMBIT D'APLICACIÓ
4. DEFINICIONS
5. PROCEDIMENT DAVANT DE CASOS D'ASSETJAMENT
 - 5.1 Garanties i principis del procediment
 - 5.2 Comissió de Prevenció
 - 5.3 Fases del procediment
 - 5.3.1 Fase d'assessorament previ
 - 5.3.2 Fase d'intervenció
 - 5.3.3 Mesures cautelars i/o preventives
 - 5.3.4 Actuacions derivades
 - 5.3.5 Seguiment i control
6. ALTRES VIES D'ACTUACIÓ
7. SEGUIMENT, AVALUACIÓ I REVISIÓ DEL PROTOCOL

1. DECLARACIÓ INSTITUCIONAL

Que el FÒRUM DE SÍNDICS, SÍNDIQUES, DEFENSORS I DEFENSORES LOCALS DE CATALUNYA, FòrumSD, es constitueix com a Associació, sense ànim de lucre, que regularà les seves activitats d'acord amb la Llei 4/2008, del 24 d'abril, del llibre tercer del Codi Civil de Catalunya, relatiu a les persones jurídiques, vol aconseguir un entorn social respectuós i evitar qualsevol mena d'assetjament per a cap persona.

Els Articles 14 i 15 de la Constitució espanyola proclamen el principi d'igualtat davant la llei i la prohibició de discriminació, d'una banda, i el dret a la integritat física i moral, d'altra. Aquests drets fonamentals comporten el dret de totes les persones vinculades al FòrumSD a no ser discriminats per raó del sexe o qualsevol altra condició o circumstància personal o social, així com el dret a no ser sotmeses i sotmesos a tractes degradants. I obliguen, així mateix, a totes les persones amb alguna relació amb el FòrumSD a tractar les persones amb les quals es relacionen amb respecte i a col·laborar perquè tothom sigui respectat.

En el mateix sentit, la Llei orgànica 3/2007, de 22 de març, per a la igualtat efectiva entre dones i homes, estableix l'acció normativa dirigida a combatre totes les manifestacions encara subsistents de discriminació, directa o indirecta, per raó de sexe i promoure la igualtat real entre dones i homes, amb l'eliminació dels obstacles i estereotips socials de gènere que impedeixen que així sigui i anima a les institucions a adoptar les mesures necessàries per fer possible aquesta igualtat, com per exemple disposar d'un protocol de prevenció de l'assetjament sexual i l'assetjament per raó de gènere. La llei també estableix que les administracions públiques han de promoure condicions de treball que evitin l'assetjament sexual i l'assetjament per raó de sexe i, alhora, arbitrar procediments específics per a prevenir i per a donar curs a les denúncies o reclamacions que puguin formular les persones que n'hagin estat objecte (article 48.1 i disposició final sisena de la Llei orgànica esmentada i article 5 de la Llei 17/2015).

L'assetjament sexual és una expressió greu de la discriminació per raó de sexe, orientació sexual i identitat o expressió de gènere i a la vegada atempta contra els drets fonamentals com a la dignitat, la integritat física i moral, i a llibertat sexual. Així mateix, l'assetjament sexual, per raó de sexe i per identitat de gènere, i orientació sexual ha de prevenir-se i tractar-se urgentment, ja que és ofensiu, humiliant, degradant, molest, hostil o intimidatori per a qui el pateix, i pot causar danys rellevants en la salut física i psicològica a les víctimes.

El FòrumSD ha de preservar els drets de les persones involucrades en aquest tipus de situacions: entre d'altres, el dret a la dignitat i al lliure desenvolupament de la personalitat, el dret a la integritat física i moral de les persones, el dret a la no-discriminació per raó de gènere o per cap altra circumstància personal o social, i el dret a la intimitat i a l'honor, regulats per la normativa internacional.

Per això el FòrumSD manifesta:

- La seva actitud de tolerància zero enfront de la violència física o psicològica, exercida en l'àmbit de la comunitat del FòrumSD.

Per aconseguir aquest propòsit, el FòrumSD demana que cadascuna de les persones de la institució, assumeixen les seves responsabilitats:

- Fent tot el possible per prevenir comportaments i actituds constitutius d'assetjament sexual, per raó de sexe, orientació sexual i identitat o expressió de gènere.
- Actuant, de manera adient i solidària, d'acord amb les orientacions que estableix aquest protocol: no ignorant-les, no tolerant-les, evitant que es repeteixin o s'agreguin, posant-les en coneixement de les persones adequades i donant suport a les persones que les pateixen.

El FòrumSD es compromet a:

- Garantir la seguretat i la salut de les persones que formen la comunitat.
- Difondre aquest protocol i facilitar les oportunitats d'informació per a tots els membres, per contribuir a crear una major consciència sobre aquest tema i el coneixement dels drets, obligacions i responsabilitats de cada persona.
- Donar suport a les persones que puguin estar patint aquestes situacions.
- Garantir que totes les sol·licituds es tractin rigorosament i es tramitin de forma justa, ràpida i amb confidencialitat. Així com, informar a les parts directament implicades de l'evolució de la sol·licitud.
- Garantir que no s'admetran represàlies envers la persona assetjada que presenti una sol·licitud i/o les persones que participin en el procés.
- Actuar davant de denúncies no fonamentades, falses o que s'aprecii mala fe.

El FòrumSD ha elaborat aquest protocol en compliment de la seva responsabilitat com a associació que agrupa sindicatures locals. Per a la seva redacció, adapta com a referència el *Protocol per a la prevenció, detecció, identificació i actuació de l'assetjament sexual, per raó de sexe i per identitat de gènere i orientació sexual a la feina* elaborat per la Diputació de Barcelona.

2. OBJECTE

L'objectiu principal d'aquest protocol és definir el marc de prevenció, detecció i actuació davant de l'assetjament laboral, sexual per raó de sexe, orientació sexual i identitat o expressió de gènere en l'àmbit de totes les persones de la comunitat del FòrumSD.

Els objectius d'aquest protocol són:

- Establir els mecanismes de prevenció, de protecció i resposta per evitar que es produeixin situacions d'assetjament sexual, per raó de sexe, orientació sexual i identitat o expressió de gènere.
- Informar, sensibilitzar a totes les persones associades.

- Definir els membres que intervenen en l'aplicació del present protocol.
- Determinar el circuit i procediment d'actuació davant de situacions d'assetjament.
- Garantir el coneixement del present protocol i les seves actualitzacions.

Aquest protocol s'adopta sense perjudici d'altres actuacions que pugui disposar el FòrumSD a favor d'un entorn respectuós amb totes les persones, amb la igualtat de gènere i la lluita contra la discriminació per qualsevol altra condició personal o social. Així com el protocol s'adopta sense perjudici que la o les persones afectades optin per altres vies administratives o judicials diferents d'aquesta.

3. ÀMBIT D'APLICACIÓ

Aquest protocol serà d'aplicació a totes les situacions derivades de qualsevol activitat que tingui lloc en l'àmbit del FòrumSD.

Aquest protocol és d'aplicació a les empreses o entitats externes contractades o en conveni amb el FòrumSD, que seran informades de l'existència d'aquest protocol.

També és d'aplicació el protocol a aquelles persones que no formin part del FòrumSD, però que siguin usuàries dels serveis proporcionats pel FòrumSD o duguin a terme activitats o col·laboracions.

El present protocol s'aplicarà quan la víctima no faci més d'un any que ha deixat d'estar vinculada a l'associació, que els fets denunciats siguin anteriors a la data esmentada i que l'autor o autors de l'assetjament continuïn formant part del FòrumSD.

4. DEFINICIONS

- a) Qualsevol comportament i tipus de conducta de caràcter sexual no desitjada i que atempta contra la dignitat de la persona i l'hi crea un entorn intimidant, hostil, degradant, ofensiu o molest s'entén com a **assetjament sexual**.
- b) Qualsevol comportament i tipus de conducta de caràcter sexual no desitjada i que atempta contra la dignitat de la persona i l'hi crea un entorn intimidant, hostil, degradant, ofensiu o molest, si aquesta conducta està motivada o basada en el sexe o gènere de la persona s'entén com a **assetjament per raó de sexe**.
- c) La conducta verbal o física no desitjada i que atempta contra la dignitat de la persona i l'hi crea un entorn intimidant, hostil, degradant, ofensiu o molest, si aquesta conducta està motivada o basada en la identitat sexual de la persona, s'entén com a **assetjament per raó d'identitat de gènere**.
- d) Qualsevol comportament i tipus de conducta basada en l'orientació sexual, la identitat de gènere o l'expressió de gènere d'una persona que tingui la finalitat o provoqui l'efecte d'atacar contra la seva dignitat o la seva integritat física o

psíquica o de crear-li un entorn intimidador, hostil, degradant, humiliant, ofensiu o molest s'entén com a **assetjament per raó d'orientació sexual**.

A títol orientatiu, es consideren **conductes d'assetjament sexual**:

- a) Fer insinuacions sexuals o comentaris humiliants, vexatoris o obscens de caràcter sexista o perraó d'identitat o d'orientació sexual.
- b) Fer pressió per concretar cites compromeses o trobades sexuals dins o fora de l'entorn del FòrumSD.
- c) Escriure notes, missatges electrònics o qualsevol mena de missatge de text o gràfic de contingut sexual dirigit a la persona objecte de l'assetjament.
- d) Publicar comentaris, fotografies o altre tipus de materials a xarxes socials de caràcter sexual dirigits a/o sobre la persona objecte d'assetjament o d'atenció inapropiada.
- e) Arraconar, buscar deliberadament quedar-se a soles amb algú de manera innecessària, creant un entorn intimidant o molest.
- f) Demanar favors sexuals.
- g) Establir contacte físic deliberat i no sol·licitat (pessigar, tocar, fer petons, fer massatges no desitjats, o establir qualsevol classe de contacte físic no desitjat).
- h) Tocar intencionadament les parts sexuals del cos de la persona assetjada.
- i) Forçar relacions sexuals sota pressió, coacció, intimidació o submissió.

A títol orientatiu, es consideren **conductes d'assetjament per raó de sexe o gènere, identitat o orientació sexual**:

- a) Escriure notes, missatges electrònics o qualsevol mena de missatge de text o gràfic de caràcter ofensiu basat en el sexe, identitat sexual o orientació sexual de la persona afectada.
- b) Publicar comentaris, fotografies o altre tipus de materials a xarxes socials dirigits a/o sobre la persona objecte de l'assetjament.
- c) Arraconar, buscar deliberadament quedar-se a soles amb algú de manera innecessària per a crear-li un entorn intimidant o molest.
- d) Fer comentaris públics o privats dirigits a vexar, desacreditar o humiliar a la persona afectada.
- e) Suplantar la identitat de la persona afectada en entorns digitals per aconseguir la seva humiliació pública.
- f) Envair la intimitat de la persona objecte de la conducta amb propòsit d'incomodar-la i fer servir públicament la informació obtinguda.
- g) Publicar o difondre deliberadament informació personal o confidencial de la persona objecte de la conducta per a fer mofa de la mateixa o per canviar la seva imatge pública.

- h) Desacreditar públicament la persona objecte de l'assetjament en les seves capacitats i habilitats com en qualsevol altre aspecte personal.
- i) Aïllar de manera deliberada la persona afectada del seu entorn social i fomentar la seva exclusió d'activitats col·lectives o comuns.
- j) Combinar diferents conductes de les anteriorment descrites es considerarà indici suficient d'una conducta d'assetjament.
- k) Qualsevol conducta abusiva de naturalesa física o mental que no tingui caire sexual.

A títol orientatiu, **es consideren conductes masclistes** als efectes d'aquest protocol:

- a) Realitzar comentaris públics, verbals o escrits, de caràcter sexista, homòfob o relatius a persones transgènere no dirigits a una persona destinatària en concret.
- b) Publicar imatges amb difusió dins la comunitat del FòrumSD de caire sexista, homòfob o relatius a persones transgènere no dirigits a una persona destinatària en concret.
- c) Impedir l'expressió d'opinions que signifiquin posar de manifest conductes masclistes, de qualsevol tipologia.
- d) Realitzar qualsevol de les conductes descrites anteriorment en el context d'activitats externes a les dutes a terme a les instal·lacions del FòrumSD coordinades amb aquesta.
- e) Organitzar activitats lúdiques en presència purament testimonial de les dones, o amb l'absència d'aquest es sense motivació justificada.
- f) Dirigir-se de manera sexista o homòfoba a les persones així com de manera poc respectuosa amb els drets de persones transgènere, quan es tracti d'una conducta no dirigida a una persona en concret.
- g) Altres conductes habituals o esporàdiques, similars.
- h) Utilitzar expressions com “dona haves de ser!”, “dona, torna a la cuina que és el teu lloc!...”,
- i) Crear-li un entorn laboral humiliant, intimidador, degradant o ofensiu pel fet de ser una dona o per estar embarassada o haver tornat a l'empresa després del permís de maternitat.
- j) Tenir actituds condescendents o paternalistes.
- k) Dir insults basats en el sexe o l'orientació sexual de la persona treballadora.
- l) Tenir conductes discriminatòries per raó de sexe, orientació sexual, identitat o expressió de gènere.
- m) Fer servir formes ofensives d'adreçar-se a la persona.
- n) Ridiculitzar, menystenir les capacitats, habilitats i el potencial intel·lectual d'una persona per raó del seu sexe, orientació sexual, identitat de gènere o expressió de gènere.
- o) Utilitzar humor sexista.
- p) Ignorar aportacions, comentaris o accions d'una persona, per raó del seu sexe, orientació sexual, identitat de gènere o expressió de gènere.

L'assetjament per raó de l'orientació sexual:

El constitueix un comportament no desitjat relacionat amb l'orientació sexual d'una persona que tingui com a propòsit o produeixi l'efecte d'atemptar contra la seva dignitat i de crear-li un entorn intimidatori, hostil, humiliant o ofensiu.

L'assetjament inclou qualsevol comportament no desitjat envers les persones transsexuals, les que es troben en procés de reassignació de gènere o de sexe i envers el sentiment de persones de pertinença a un sexe o un altre, amb independència del sexe biològic.

L'assetjament per raó d'expressió de gènere

inclou qualsevol comportament envers les persones que tenen una expressió de gènere que pot no correspondre amb les que habitualment s'assignen a un determinat gènere.

L'assetjament per raó de la identitat de gènere:

En totes aquestes conductes cal la motivació sexista, homòfoba, etc. Sinó es tracta d'assetjament "normal"

5. PROCEDIMENT DAVANT DE CASOS D'ASSETJAMENT

5.1 Garanties i principis del procediment:

- Respecte i protecció: S'ha d'actuar amb la discreció necessària per protegir la intimitat i la dignitat de les persones afectades. Les actuacions han de tenir lloc amb el màxim respecte a totes les persones implicades, així com els testimonis.
- Confidencialitat. La informació aportada i generada per les actuacions dutes a terme en l'aplicació d'aquest Protocol té caràcter confidencial i només pot ser coneguda, i segons el paper que desenvolupin, per les persones que intervenen directament en el procediment que tenen l'obligació de no transmetre ni divulgar informació sobre el contingut de cap procés presentat, resolt o en procés.
- Dret a la informació. Les persones que tinguin consideració d'afectades tenen dret a l'accés a la informació del procés. Roman en la Comissió de prevenció i mediació d'assetjament decidir quina informació es facilita per tal de garantir la confidencialitat.
- Diligència i celeritat. La mediació s'ha de dur a terme amb la diligència deguda i sense demores injustificables.
- Tracte just. El procediment garantirà l'audiència imparcial i un tractament just a totes les persones implicades. Totes les persones que intervinguin en el procediment han d'actuar de bona fe en l'esclariment dels fets.
- Protecció davant de possibles represàlies. Totes les persones implicades han

de tenir la garantia de no discriminació, ni represàlies per la participació, tant activament com passiva, en el procés d'aquest protocol.

- Col·laboració. Totes les persones citades en el transcurs de l'aplicació d'aquest procediment tenen el deure d'implicar-se i de prestar la seva col·laboració.

5.2 Comissió de prevenció

Per tal de portar a terme el Protocol, el FòrumSD crea específicament la Comissió de prevenció d'assetjaments.

Els membres que integren la Comissió de prevenció i investigació d'assetjaments han de ser persones prou formades en la matèria d'assetjament sexual, per raó de sexe i per identitat de gènere i orientació sexual a la feina per l'exercici de les seves funcions.

La Comissió estarà integrada per:

- Dues persones representants de la Junta
- Una o un tècnic expert en situacions d'assetjament sexual
- Una o un tècnic especialitzat en procediment normatiu
- Una persona representant de la base social de l'entitat

Les funcions de la Comissió són les següents:

- Investigar les possibles situacions d'assetjament sexual, per raó de sexe o per identitat de gènere i orientació sexuals de les quals tingui coneixement, en el marc de la relació amb la base social de l'associació.
- Emetre informes vinculants de les situacions descrites.
- Adoptar mesures cautelars o preventives.
- Iniciar d'ofici el procediment del present protocol quan sigui coneixedora d'un supòsit.

5.3 Fases del procediment

El següent protocol estableix les següents fases:

5.3.1 Fase d'assessorament previ

Abans de l'inici de les fases d'intervenció previstes al punt 5.3.1 d'aquest protocol la persona que tingui sospita que està patint assetjament o qualsevol altra persona que tingui coneixement d'un possible supòsit d'assetjament, pot adreçar-se a qualsevol membre de la Comissió per rebre l'assessorament necessari.

La persona o persones de la Comissió que rebin la denúncia hauran de complir els següents criteris:

- Realitzar una escolta activa i proactiva
- Donar la informació de tot el procés d'una manera clara i comprensible
- Acompanyament personalitzat a partir de la valoració de la demanda
- Defugir de la reinterpretaió dels fets així com de la creació de falses expectatives
- Evitar actituds paternalistes o judicis de valor sobre les actuacions de la persona afectada
- Tenir en compte la diversitat cultural de la persona
- Respectar l'autonomia de la presa de decisions de la persona afectada i donar suport a les seves decisions.

Si alguna persona sent que és assetjat pel comportament d'alguna altra persona dins l'entorn o activitats del FòrumSD és recomanable documentar i registrar l'assetjament: prendre'n nota del comportament ofensiu, la resposta generada, si hi havia algú altre que ho ha presenciado, etc..

5.3.2 Fase d'intervenció

a) Activació del protocol

El procediment d'activació del protocol es podrà iniciar a instància:

- De la persona o persones afectada o de les persones coneixedores de la situació.
- D'ofici per la Comissió de prevenció

Tots els presumptes casos d'assetjament seran investigats, de manera immediata i minuciosa.

A fi de garantir la confidencialitat de qualsevol queixa, denúncia o comunicació de situació d'assetjament, el FòrumSD habilita el compte de **correu electrònic** Bustialgualtat@ForumSD.cat a la qual només tindrà accés la persona encarregada de tramitar la queixa i que formarà part de la Comissió del Protocol d'Assetjament. Poden denunciar l'assetjament tant la persona víctima com una persona o grup de persones testimoni o coneixedora/es dels fets.

En aquest Protocol, es posa a la disposició de les persones el **model de denúncia i consentiment** que figura en aquest protocol per a la formalització de la denúncia o queixa.

En el primer cas la sol·licitud ha d'anar acompanyada d'informació sobre els fets, les denúncies poden ser secretes però no anònimes.

En el segon supòsit s'iniciarà quan es tingui coneixement per qualsevol canal de l'existència d'indisidis d'un possible supòsit d'assetjament sexual, per raó de sexe o per identitat de gènere o orientació sexual.

Si la sol·licitud no la presenta la persona afectada, cal obtenir-ne consentiment exprés.

En el cas que no presenti directament la denuncia la persona afectada, se n'ha d'incloure el consentiment exprés per iniciar les actuacions d'aquest protocol. En cas que la persona afectada no presti el seu consentiment, s'arxivarà la denúncia i es comunicarà a la persona denunciada.

b) Intervenció de la Comissió de prevenció

Les actuacions de la comissió són les següents:

- Atendre la sol·licitud. La Comissió s'haurà de constituir en el termini màxim de 5 dies hàbils des de la recepció de la denúncia.
- Realitzar les actuacions per recavar la informació i documentació necessària sobre els fets denunciats, compareixences, entrevistes i altres proves que s'estimin oportunes. S'entrevistarà a les persones implicades i als possibles testimonis, sent obligatòria l'entrevista a la persona denunciant i denunciada.
- Emetre un informe motivat i vinculant sobre l'existència o no d'assetjament en el termini màxim d'un mes des de la recepció de la denúncia.
- Aquest informe es traslladarà a les persones directament afectades.

5.3.3 Mesures cautelars i/o preventives

La junta del FòrumSD adoptarà les mesures cautelars i/o preventives, a petició de la Comissió de prevenció d'assetjaments. Aquestes mesures seran en funció del risc i/o dany de la persona assetjada.

Les mesures cautelars podran consistir: suspensió com a soci o sòcia, treballador/a del FòrumSD o altres mesures semblants.

5.3.4 Actuacions derivades

Si l'informe de la comissió de prevenció conclou l'existència d'una situació d'assetjament sexual, per raó de sexe, orientació sexual, identitat de gènere o expressió de gènere s'iniciarà el corresponent expedient sancionador.

La normativa laboral serà d'aplicació a les persones que treballen a l'associació, però no a les sindicatures.

Quan de la instrucció del possible expedient resultin indicis fonamentats de criminalitat, es posarà en coneixement del Ministeri Fiscal.

Les faltes i sancions seran les que especifiqui el conveni d'oficines i despatxos.

Amb la finalitat de garantir la protecció de totes les parts implicades, quan del procés es derivi que la queixa no estava fonamentada, que les dades aportades o els testimonis són falsos o s'aprecii mala fe en l'aplicació d'aquest protocol, el FòrumSD pot incoar l'expedient disciplinari corresponent a les persones que han iniciat el tràmit o hi han participat. En el cas que la comissió ho consideri oportú, es pot requerir a la persona o

persones que hagin actuat de mala fe la realització d'un acte de reparació cap a la persona perjudicada

6. Altres vies d'actuació

La persona en situació d'assetjament pot acudir també a la via policial i/o judicial per a la protecció dels seus drets.

L'obertura de la via penal o l'administrativa no paralitzarà l'aplicació del protocol

7. Seguiment, avaluació i revisió del protocol

La junta del FòrumSD es reunirà, com a mínim, una vegada a l'any per fer l'avaluació i el seguiment de l'aplicació d'aquest protocol. Aquest protocol es modificarà sempre que se'n derivi alguna necessitat.

El present protocol té una vigència de quatre anys, amb possibilitat de modificacions, millores i actualitzacions abans dels quatre anys, en un procés de seguiment i avaluació continu. El compromís del FòrumSD és permanent.